

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

15 noiembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte – Toma Nadejda,

Judecători – Guzun Ion, Diaconu Iurie, Catan Liliana, Boico Victor,

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău Țurcanu Svetlana, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 februarie 2021, în cauza penală în privința lui

Bogoslavschi Dmitri Xxxxx, născut la
xxxxx, originar din s. Xxxxx, r-nul Xxxxx,
domiciliat în mun. Xxxxx, str. Xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

1. prima instanță: 25.09.2020 – 21.10.2020;

2. instanța de apel: 27.11.2020 – 10.02.2021;

3. instanța de recurs: 06.05.2021 – 15.11.2021.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Chisinău, sediul Buiucani din 21 octombrie 2020, Bogoslavschi Dmitri a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal și în baza acestei Legi i s-a stabilit pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 487,5 unități convenționale echivalentul a 24375 (douăzeci și patru mii trei sute șaptezeci și cinci) lei.

S-a explicat lui Bogoslavschi Dmitri că, conform prevederilor art. 64 alin. (3¹) Cod penal este în drept să achite jumătate din amenda stabilită dacă o plătește în cel mult 3 zile lucrătoare din momentul în care hotărârea devine executorie. În acest caz, se consideră că sancțiunea amenzii este executată integral.

S-a aplicat lui Bogoslavschi Dmitri, măsura preventivă, obligarea de a nu părăsi țara, cu menținerea acesteia până la definitivarea sentinței, după care s-a dispus că urmează a fi revocată.

S-a admis parțial acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Cășcăval Maria, privind încasarea prejudiciului material și moral.

S-a încasat din contul lui Bogoslavschi Dmitri, în beneficiul lui Cășcăval Maria, suma de 13982 (treisprezece mii nouă sute optzeci și doi) lei, cu titlu de prejudiciu material.

S-a încasat din contul lui Bogoslavschi Dmitri, în beneficiul lui Cășcăval Maria, suma de 60 000 (șaizeci mii) lei, cu titlu de prejudiciu moral.

S-a încasat din contul lui Bogoslavschi Dmitri, în beneficiul lui Căscăval Maria, suma de 26 000 (douăzeci și șase mii) lei, cu titlu de cheltuieli judiciare pentru asistență juridică.

S-a aplicat sechestru pe bunurile mobile și imobile ale inculpatului Bogoslavschi Dmitri, în limita acțiunii civile admise.

S-a încasat din contul lui Bogoslavschi Dmitri, în beneficiul statului a sumei de 320 lei cu titlu de cheltuieli de judecată.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a reținut că, Bogoslavschi Dmitri la data de 02 august 2020, în jurul orei 17:40 min., fiind posesor al permisului de categoria „B” și conducând automobilul de model „Toyota Prius” cu n/î xxxx și efectuând manevra de deplasare în spate pe bd. Decebal, mun. Chișinău, în apropiere de imobilul xx, n-a ținut permanent cont de totalitatea factorilor ce caracterizează condițiile rutiere de care trebuie să țină cont fiecare conducător la determinarea vitezei, benzii de circulație și a modalităților de conducere a vehiculului, n-a luat în considerație starea lucrurilor în traficul rutier ce reflectă gradul de protecție a participanților la el împotriva accidentelor și consecinței acestora, prin ce a ignorat Hotărârea Guvernului nr. 357 din 13.05.2009, cu privire la aprobarea Regulamentului circulației rutiere emisă în scopul executării prevederilor articolului 37 din Legea nr. 131-XVI din 07.06.2007 privind siguranța traficului rutier”, contrar prevederilor pct. 3 al RCR potrivit căruia „participanții la trafic sânt obligați să respecte regulile de circulație, semnificația mijloacelor de semnalizare rutieră, semnalele și indicațiile agentului de circulație, condițiile tehnice ale prezentului Regulament și prin acțiunile lor să nu cauzeze prejudicii altor participanți la trafic, să nu-i expună pericolului, precum și să nu creeze neîntemeiat obstacole circulației care ar depăși pe acele care sânt provocate de circumstanțe iminente”; pct. 4 al RCR potrivit căruia „orice participant la trafic care respectă prezentul Regulament este în drept să conteze pe faptul că și ceilalți participanți la trafic execută cerințele acestuia”; pct. 41 alin. 2) al RCR care prevede că „conducătorul vehiculului care intenționează să se deplaseze cu spatele poate să înceapă manevra numai după ce s-a asigurat că o poate face fără a crea un pericol sau obstacol pentru ceilalți participanți la trafic. În cazurile în care câmpul vizual în spate este limitat, conducătorul trebuie să recurgă la ajutorul altei persoane, aflate în afara autovehiculului”; pct. (45.1) al RCR care stipulează „conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori: a) starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; b) dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase; c) starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcăturii; d) situația rutieră” și pct. (45.2) al RCR: „În cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului”, ca rezultat deplasându-se cu spatele, a tamponat pietonul Căscăval Maria, care se afla în spatele automobilului.

Conform Raportului de expertiză judiciară nr. xxxx din 25.08.2020, părții vătămate Căscăval Maria i-au fost cauzate vătămări corporale medii.

Astfel, acțiunile inculpatului Bogoslavschi Dmitri au fost încadrate după semnele componentei de infracțiune prevăzută de art. 264 alin. (1) Cod penal, adică *încălcarea regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență o vătămare medie a integrității corporale sau a sănătății.*

3. Sentința primei instanțe a fost contestată cu apeluri de către:

3.1. Avocatul Talambuța Leonid și inculpatul Bogoslavschi Dmitri, care au solicitat admiterea apelului, casarea parțială a sentinței, în partea admiterii acțiunii civile înaintate de către Cășcăval Maria, cu respingerea acesteia.

În motivarea cererii de apel înaintate, apelanții au invocat următoarele aspecte:

- potrivit art. 220 Cod de procedură penală, (3) Hotărârea privind acțiunea civilă se adoptă în conformitate cu normele dreptului civil și ale altor domenii de drept.

Conform art. 118 Cod de procedură civilă, obligația probațiunii în judecată, (1) Fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Totodată, conținutul art. 2037 Cod civil prevede că (1) Mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate. (2) Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate. (3) La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului;

Astfel, partea vătămată nu a adus probe întru confirmarea pagubei morale pricinuite ei și nici prin ce se manifestă aceste suferințe, precum și motivarea solicitării unei astfel de sume conform legii, indicând mecanic suma prejudiciului moral.

Suma prejudiciului stabilit de instanța de fond prin sentință, în sumă de 60 000 lei nu este probată, nu este reală și nu corespunde prin analogie cu alte astfel de cauze, totodată nu a fost luat în considerație de către instanță în ce condiții a fost savârșită infracțiunea, mărimea vinovăției inculpatului, starea lui materială și familială, iar în sentință nu este indicat în ce constau suferințele fizice și psihice ale părții vătămate;

- instanța de fond nu a luat în considerație că prin vizita efectuată de Bogoslavschi Dmitri la domiciliul părții vătămate, ultima s-a plâns că dintre rude de ea nu are grijă nimeni, însă asistentul social vine rar, iar ea nu are ce mânca;

- în același timp, după cele întâmplate cu partea vătămată, rudele ultimei au dat dovadă de interes meschin - încheind contract de asistență juridică cu un avocat în sumă mare, sumă cu care rudele ar fi putut să îi acorde părții vătămate ajutor material, dar nu să solicite prin acțiune civilă o sumă astronomică, care nu este în corespundere cu cheltuielile de îngrijire, tratament și întreținere a părții vătămate, de care mai înainte rudele nici nu îngrijeau;

- ținând cont de prevederile art. 96 Cod de procedură civilă, compensarea cheltuielilor de asistență juridică, (1) „Instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile”, instanța de judecată nu a luat în considerație cele relatate, astfel prin participarea la trei ședințe de judecată, avocatul părții vătămate a solicitat de la inculpat suma de 26 000 lei pentru acordarea asistenței juridice părții vătămate. Dar, nu a luat în considerație faptul că examinarea cauzei a avut loc în procedură simplificată, conform prevederilor art. 364¹

Cod de procedură penală, inculpatul a recunoscut vina și examinarea cauzei s-a efectuat în baza probelor administrate la faza de urmărire penală.

În acest sens, mărimea cheltuielilor pentru asistență juridică de care a beneficiat partea vătămată nu a fost obligatorie, reală și justificată;

- totodată, instanța de fond nu a motivat încasarea sumei de 13982 lei ca prejudiciu material, doar a indicat că această sumă reiese din cheltuielile pentru medicamente, benzină și hrană;

Reprezentantul părții vătămate a înaintat instanței cecuri de la alimentarea mașinii cu benzină, acestea fiind necesare pentru alimentarea mașinii nepoatei părții vătămate, pentru deplasarea cu mașina, dar nu cu transportul public, astfel nu s-a ținut cont nici de acest fapt.

Cu referire la cheltuielile pentru hrana părții vătămate - nu sunt justificate, ca și cum la moment hrana în viața de zi cu zi a părții vătămate se deosebește de hrana care a fost până la traumă și are legătură cu aceasta;

Instanța de fond nu a indicat nici ce sumă concretă a fost cheltuită pentru medicamente, necesitatea procurării unor astfel de medicamente și confirmarea necesității anume a acelor medicamente reieșind din extrasele medicale și istoricul bolii, dar face referire numai la cecurile eliberate la casă.

3.1. Procurorul în Procuratura mun. Chișinău, Oficiul reprezentare a învinuirii în instanța de judecată Ana Drozdov, care a solicitat admiterea apelului, casarea parțială a sentinței din motivele expuse în partea descriptivă a apelului și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, cu recunoașterea vinovăției inculpatului Bogoslavschi Dmitri în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal, stabilindu-i pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 500 unități convenționale, cu aplicarea pedepsei complementare în conformitate cu prevederile art. 65 Cod penal - privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 2 (doi) ani.

În motivarea cerințelor sale acuzatorul de stat a invocat următoarele aspecte:

- aplicarea unei pedepse cu amendă fără aplicarea pedepsei complementare în conformitate cu prevederile art. 65 Cod penal, privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport, pedeapsă aplicată inculpatului Bogoslavschi Dmitri, este o pedeapsă prea blândă, iar sentința urmează a fi casată;

- instanța a făcut o concluzie eronată precum că sancțiunea art. 264 alin. (1) Cod penal, exclude stabilirea pedepsei complementare în cazul, în care se aplică o pedeapsă alternativă, deoarece aplicarea pedepsei complementare este pasibilă doar în cazul stabilirii unei pedepse sub formă de închisoare, or art. 65 Cod penal prevede privarea de dreptul în calitate de pedeapsă complementară și la amendă, termenul ei fiind calculat de la data rămânerii definitive a hotărârii;

- instanța de judecată nu a reținut faptul că inculpatul a comis infracțiunea prin exercitarea necorespunzătoare a dreptului său special de a conduce autovehicule;

Pornind de la prevederile legale stabilite de art. 65 alin. (3) Cod penal, având în vedere faptul că infracțiunea stabilită, a fost determinată de exercitarea necorespunzătoare de către inculpat a dreptului special de a conduce autovehicule, în condițiile în care materialele cauzei penale denotă faptul că inculpatul, deși imediat după accident s-a interesat de starea sănătății părții vătămate, însă financiar nu a contribuit la tratamentul acesteia. Din declarațiile martorului Cășcăval Emilia date în ședința de judecată, s-a confirmat faptul că ulterior inculpatul a dispărut și nu se mai interesa de

starea sănătății părții vătămate. În final, în mod benevol acesta nu a încercat să repare nici parțial prejudiciul cauzat părții vătămate;

- argumentul instanței de judecată, privind inoportunitatea aplicării inculpatului a pedepsei complementare privarea de a conduce mijloace de transport pentru eventuala executare a acțiunii civile, urmează a fi respins, deoarece la materialele cauzei penale nu există probe care ar confirma faptul că inculpatul activează oficial anume în domeniul circulației transportului, iar conducerea mijlocului de transport este o necesitate zilnică în legătură cu executarea atribuțiilor de serviciu.

Din motivele expuse, a considerat că este necesară privarea inculpatului conform art. 65 Cod penal, de dreptul de a exercita activitatea de conducere autovehiculelor pe un termen de 2 (doi) ani;

- totodată, a susținut că instanța de judecată la stabilirea mărimii pedepsei inculpatului în baza art. 264 alin. (1) Cod penal, nu a ținut cont de faptul că potrivit prevederilor art. 64 alin. (3) Cod penal „mărimea amenzii pentru persoanele fizice se stabilește în limitele de la 500 la 3000 unități convenționale, iar pentru infracțiunile săvârșite din interes material până la 20000 unități convenționale, luându-se ca bază mărimea unității convenționale la momentul săvârșirii infracțiunii. Mărimea amenzii se stabilește în funcție de gravitatea infracțiunii săvârșite și de situația materială a celui vinovat și a familiei sale. Luând în considerare circumstanțele cauzei, instanța de judecată poate dispune achitarea amenzii în rate timp de până la 5 ani”;

- deși, instanța de judecată, la stabilirea mărimii amenzii sub minimul de 500 u.c., a reținut prevederile deciziei Curții Constituționale nr. 85 din 09.07.2018 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din art. 64 alin. (3) Cod penal, a considerat că în cazul dat această decizie are un caracter consultativ, facultativ și nu unul obligatoriu, iar regula privind aplicarea mărimii amenzii stabilită la art. 64 alin. (3) Cod penal este una cu titlu general – obligatoriu.

Astfel, instanța de judecată nu a ținut cont de prevederile supra enunțate, aplicând inculpatului o pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 487,5 u.c, mai mică decât limita prevăzută de art. 64 alin. (3) Cod penal, limita legală minimă fiind de 500 u.c.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 februarie 2021, a fost respins, ca nefondat, apelul declarat de către procuror.

Admis apelul comun declarat de către avocatul Talambuța Leonid și inculpatul Bogoslavschi Dmitri, sentința casată parțial, în partea cheltuielilor judiciare pentru asistență juridică și pronunțată în această parte o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță și anume:

S-a dispus încasarea din contul lui Bogoslavschi Dmitri în beneficiul părții vătămate Căscăval Maria suma de 5000 lei cu titlu de cheltuieli judiciare pentru asistență juridică.

În rest sentința a fost menținută.

4.1. În motivarea soluției pronunțate instanța de apel a menționat că, instanța de fond a stabilit în mod corect situația de fapt și vinovăția inculpatului care a fost dovedită cu certitudine și fără echivoc, dând faptei săvârșite încadrarea juridică corespunzătoare materialului probator administrat.

Aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală sus-indicată și care au fost corect apreciate, respectându-se prevederile art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor.

Probe noi acuzarea, cât și apărarea în instanța de apel nu au prezentat, solicitând doar verificarea și aprecierea probelor cercetate în instanța de fond.

În ședința de judecată a instanței de fond, inculpatul Bogoslavschi Dmitri, până la începerea cercetării judecătorești, recunoscând în totalitate faptele indicate în rechizitoriu, recunoscând vina, nesolicitând administrarea de probe noi, prin înscris autentic, a solicitat examinarea cauzei penale în baza probelor administrate la urmărirea penală pe care le-a recunoscut integral și asupra cărora nu are obiecții.

Din textul apelului formulat de către acuzatorul de stat și apelul comun declarat de apărător și inculpat, a rezultat că sentința este contestată doar în partea stabilirii pedepsei, încasării cheltuielilor judiciare pentru asistență juridică și încasarea prejudiciului material și moral.

În acest sens, procurorul a solicitat admiterea apelului, casarea sentinței, pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, cu recunoașterea vinovăției inculpatului Bogoslavschi Dmitri în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal, stabilindu-i pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 500 unități convenționale, cu aplicarea pedepsei complementare în conformitate cu prevederile art. 65 Cod penal - privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 2 (doi) ani.

Apărătorul și inculpatul, la rândul său, au solicitat admiterea apelului, casarea sentinței în partea admiterii acțiunii civile înaintate de către Căscăval Maria și a respinge acțiunea civilă.

Conform prevederilor art. 264 alin. (1) Cod penal, *încălcarea regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcarea ce a cauzat din imprudență o vătămare medie a integrității corporale sau a sănătății*, se pedepsește cu amendă în mărime de până la 650 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 3 ani cu (sau fără) privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de până la 2 ani.

Astfel, la stabilirea categoriei pedepsei inculpatului Bogoslavschi Dmitrii, instanța de apel a atestat că, instanța de fond a reiterat prevederile art. art. 7, 61, 75 - 78 Cod penal și le-a aplicat corespunzător, considerent din care apelul procurorului a fost respins, ca nefondat.

Referitor la argumentele acuzatorului de stat privind aplicarea pedepsei complementare în conformitate cu prevederile art. 65 Cod penal - privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 2 (doi) ani, instanța de apel a subliniat că din conținutul normei prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal rezultă cert că pedeapsa complementară sub formă de privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport se aplică doar în cazul stabilirii pedepsei sub formă de închisoare, însă în cazul în care instanța de judecată fixează pedeapsa sub formă de amendă sau muncă neremunerată în folosul comunității, pedeapsa complementară nu se aplică.

Cu referire la solicitarea acuzatorului de stat privind aplicarea prevederilor art. 65¹ Cod penal, instanța de apel a reținut că, norma menționată a fost introdusă prin Legea nr. 138 din 19.07.2018, în vigoare de la 14.12.2018 și este inclus în Partea Generală a Codului Penal, capitolul VII și reglementează una din pedepsele complementare care pot fi aplicate persoanelor fizice.

Lecturând textul de lege menționat, în raport cu art. 65 alin. (3) Cod penal instanța de apel a constatat că alin. (3) al art. 65 Cod penal stipulează că privarea de dreptul de a

ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate poate fi aplicată ca pedeapsă complementară și în cazurile când nu este prevăzută în calitate de pedeapsă pentru infracțiunile din Partea specială a prezentului cod, dacă, ținând cont de caracterul infracțiunii săvârșite de cel vinovat în timpul îndeplinirii obligațiilor de serviciu sau în timpul exercitării unei anumite activități, instanța de judecată va considera imposibilă păstrarea de către acesta a dreptului de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate. Art. 65¹ Cod penal nu conține însă asemenea dispoziții. Respectiv, pedeapsa complementară în formă de privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport poate fi aplicată doar în cazul în care este prevăzută în calitate de pedeapsă pentru o infracțiune concretă din Partea specială a Codului Penal.

În speță însă, art. 264 alin. (1) Cod penal prevede posibilitatea aplicării pedepsei complementare în formă de privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport doar în cazul aplicării în calitate de pedeapsă principală - pedeapsa cu închisoare, astfel că solicitarea acuzatorului de stat de a aplica în privința lui Bogoslavschi Dmitri, prin prisma art. 65¹ Cod penal a pedepsei complementare în formă de privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport în cumul cu sancțiunea principală în formă de amendă este lipsită de suport legal.

În continuare, referitor la acțiunea civilă, instanța de apel a reținut că, apărătorul și inculpatul în apelul depus nu este de acord cu acțiunea civilă, deoarece suma de 60 000 (șaizeci mii) lei, cu titlu de prejudiciu moral este prea mare. În partea ce ține de prejudiciul material, a menționat că este de acord să achite suma de 13 982 lei.

Or, în vederea confirmării prejudiciul material, au fost prezentate și cercetate în ședință de judecată următoarele probe: extrasul din fișa medicală a bolnavului staționar cu nr. 2010159; contul de plată cu nr. 105739; bonuri de plată, factura eliberată de instituția medicală Novamed, pentru achitare în prealabil, bonul de plată, etc., sumele ce se reflectă prin bonurile de plată pentru procurarea medicamentelor, alimentelor și combustibilului, dar care în total nu constituie suma de 200 000 lei, precum a fost invocat în acțiunea civilă (f.d. 156, 158, 159, 160, 161, 169,170).

Respectiv, ținând cont de faptul că inculpatul este de acord să recupereze prejudiciul material cauzat părții vătămate, instanța de apel a menținut în această parte soluția instanței de fond. Totodată, instanța de apel nu a fost de acord cu alegațiile inculpatului și apărătorului său cu privire la încasarea prejudiciului moral din contul inculpatului în beneficiul părții vătămate Cășcăval Maria, din considerentele care vor fi expuse mai jos.

Instanța de apel a constatat că prima instanță justificat a încasat din contul lui Bogoslavschi Dmitri, în beneficiul lui Cășcăval Maria, suma de 60 000 (șaizeci mii) lei, cu titlu de prejudiciu moral ca o compensare echitabilă a suferințelor suportate de partea civilă, fiind solicitată în acțiunea civilă de fapt suma de 1 000 000 lei.

Mai mult decât atât, instanța de apel a remarcat că, condamnarea inculpatului, deja constituie o satisfacție echitabilă în coraport cu suferințele fizice și psihice cauzate prin infracțiune. Totodată, a luat în considerație și faptul că la stabilirea cuantumului prejudiciului moral, s-a ținut cont atât de gravitatea suferințelor și caracterul leziunilor corporale pricinuite părții vătămate Cășcăval Maria, care după accident a avut nevoie de îngrijire și tratament medical, precum și suferințele fizice și stresul psihologic intens suportat de partea vătămată, perioadă îndelungată de restabilire, dar și de starea materială a inculpatului.

La fel, instanța de judecată a ținut cont de vârsta cet. Cășcăval Maria, cât și faptul

că ultima urmează să aibă o intervenție chirurgicală.

Referitor la încasarea din contul lui Bogoslavschi Dmitri, în beneficiul lui Căscăval Maria, suma de 26000 (douăzeci și șase mii) lei, cu titlu de cheltuieli suportate în legătură cu acordarea asistenței juridice, instanța de apel a casat sentința în această parte, deoarece suma solicitată nu este una rezonabilă în raport cu lucrul efectuat. Or, din materialele dosarului reiese că avocatul părții vătămate a participat doar la trei ședințe de judecată. Mai mult decât atât, examinarea cauzei a avut loc în procedură simplificată, potrivit prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală.

Astfel, a dispus încasarea din contul lui Bogoslavschi Dmitri în beneficiul părții vătămate Căscăval Maria suma de 5000 lei cu titlu de cheltuieli judiciare pentru asistența juridică care reprezintă un quantum suficient, adecvat, echitabil și proporțional, deoarece într-adevăr partea vătămată a suportat cheltuieli de asistență juridică anume din cauza infracțiunii săvârșite de inculpat.

5. Procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău Turcanu Svetlana, în temeiul pct. 6) și 10) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, contestă cu recurs ordinar decizia, solicitând casarea parțială a acesteia, în partea ce ține de individualizarea pedepsei, cu remiterea cauzei la o nouă rejudecare, în această parte, în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea recursului ordinar invocă următoarele aspecte:

- deși cauza penală a fost examinată în procedură simplificată, iar în condițiile art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, acesta urma să beneficieze de o reducere cu o pătrime a limitelor de pedeapsă, totuși limita minimă de pedeapsă stabilită inculpatului, nu putea fi mai mică decât limita generală de 500 unități convenționale de amendă, raportată la art. 64 alin. (3) Cod penal, potrivit modificărilor operate în Codul Penal prin Legea nr. 207 din 29.07.2016, publicată în Monitorul Oficial nr. 369-378/751 din 28.10.2016, în vigoare la 07.11.2016, prin care textul de la 150 a fost substituit cu textul de la 500.

Aceste modificări se extind asupra situației inculpatului atâta timp cât potrivit actului de învinuire, infracțiunea imputată lui Bogoslavschi Dmitri, a fost comisă la 02.08.2020.

Astfel, la stabilirea limitei pedepsei instanțele de judecată urmau să țină cont de limitele sancțiunii prevăzute în dispoziția art. 264 alin. (1) Cod penal, care prevede pedeapsa cu aplicarea amenzi în mărime de până la 650 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 3 ani cu (sau fără) privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 2 ani, în conformitate cu prevederile art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală.

Din argumentele expuse supra, instanțele de judecată urmau să-i aplice inculpatului o pedeapsă în conformitate cu prevederile art. 364¹ alin. (8) Cod penal, în limitele minime și maxime aplicabile a pedepsei sub formă de amendă, muncă neremunerată în folosul comunității sau a pedepsei sub formă de închisoare după cum urmează amendă: de 500 u.c. sau cu muncă neremunerată în folosul comunității 135 la 180 ore, sau cu închisoare de până la 2 ani și 3 luni;

- în cazul în care colegiul penal în acord cu prima instanță, ar fi identificat prezența cărorva circumstanțe excepționale pentru inculpatul Bogoslavschi Dmitri, raportat la art. 79 Cod penal, instanțele de judecată urmau să stabilească pedeapsa în mărimea noilor limite rezultate din limita minimă specială a infracțiunii și noua limită minimă

calculată urmare a aplicării art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală și art. 79 Cod penal, respectiv stabilindu-i inculpatului Bogoslavschii D. executarea pedepsei amenzii în mărime de 500 unități convenționale;

- deși, instanța de judecată, la stabilirea mărimii amenzii sub minimul de 500 u.c., a reținut prevederile deciziei Curții Constituționale nr. 85 din 09.07.2018 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din art. 64 alin. (3) Cod penal, considerăm că în cazul dat această decizie are un caracter consultativ, facultativ și nu unul obligatoriu, iar regula privind aplicarea mărimii amenzii stabilită la art. 64 alin. (3) Cod penal este una cu titlu general - obligatoriu.

Este total neînțeleasă poziția Colegiului penal care pe de o parte în partea diminuării pedepsei sub formă de amendă nu ține cont de prevederile Codului Penal, iar în partea neaplicării pedepsei complementare se ține de buchia legii privind sancțiunea prevăzută de art. 264 alin. (1) Cod penal - fapt apreciat ca o poziție părtinitoare față de inculpat;

- instanța a făcut o concluzie eronată precum, că sancțiunea art. 264 alin. (1) Cod penal, exclude stabilirea pedepsei complementare în cazul, în care se aplică o pedeapsă alternativă, deoarece aplicarea pedepsei complementare este posibilă doar în cazul stabilirii unei pedepse sub formă de închisoare, or art. 65 Cod penal prevede privarea de dreptul în calitate de pedeapsă complementară și la amendă, termenul ei fiind calculat de la data rămânerii definitive a hotărârii.

În rest invocă argumente similare celor invocate în cererea de apel (f.d. 217-220, vol. I).

6. Judecând recursul ordinar pe baza materialelor din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal lărgit consideră că recursul părții acuzării urmează a fi admis, din considerentele ce urmează.

Potrivit art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea erorilor de drept, care au dus la adoptarea unei hotărâri ilegale, totodată, verificându-se dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Potrivit art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. În vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor. Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Colegiul penal lărgit menționează, că hotărârile pronunțate de instanțele de grad inferior de jurisdicție trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței ierarhic superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea precum și de a constata motivele clare care au dus la emiterea unei soluții contestate.

Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali-vagi, reprezintă motiv de casare.

Colegiul penal lărgit constată că aceste prevederi legale deși sunt obligatorii, nu au fost întocmai respectate la judecarea prezentei cauze în ordine de apel.

Din textul recursului declarat de către procuror se atestă că recurentul critică decizia instanței de apel prin prisma temeiurilor pentru recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, sub aspectul că *hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, instanța a admis o eroare gravă de fapt care a afectat soluția; sau aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.*

Colegiul penal lărgit, verificând legalitatea deciziei instanței de apel sub aceste aspecte, constată că această instanță, la examinarea apelului procurorului, nu a respectat întru totul prevederile art. 414 alin. (1), 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, comițând erori de drept care au afectat hotărârea emisă, astfel stabilindu-se incidența temeiurilor de casare invocate de către partea acuzării.

Analizând decizia instanței de apel sub aspectul poziției și motivării soluției de respingere a apelului procurorului, Colegiul penal lărgit atestă că instanța de apel a interpretat eronat unele prevederi ale legii penale ce țin de individualizarea pedepsei penale, în acest sens urmând a fi expuse următoarele raționamente.

Conform prevederilor art. art. 414 - 417 Cod de procedură penală, instanța de apel, urma să soluționeze paralel cu starea de fapt, și chestiunile de drept, printre care: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, *dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just*; dacă normele de drept procesual, penal, ori civil au fost corect aplicate. În cazul în care s-ar fi constatat încălcări ale prevederilor legale referitor la ele, hotărârea primei instanțe urma a fi desființată cu rejudecarea cauzei.

Legea penală acordă instanței de judecată o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării răspunderii penale și a pedepsei penale, ținând cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care agravează sau atenuază răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

După cum se constată la caz, prin sentință Bogoslavschi Dmitri a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 264 alin. (1) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de amendă, în mărime de 487,5 unități convenționale, însumă de 24375 lei.

Din conținutul sentinței se atestă, că pedeapsa sub formă de amendă în cuantumul stabilit de către prima instanță, este rezultatul calculării noilor limite de pedeapsă în conformitate cu prevederile art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, potrivit cărora inculpatul care a recunoscut săvârșirea faptelor imputate în rechizitoriu și a solicitat judecarea cauzei pe baza probelor administrate în faza urmăririi penale, beneficiază de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu închisoare, cu muncă neremunerată în folosul comunității și de reducerea cu o pătrime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu amendă.

În argumentarea aplicării pedepsei respective, prima instanță a menționat că deși pedeapsa sub formă de amendă stabilită depășește limita minimă prevăzută de art. 64 alin. (3) Cod penal, instanța este îndreptățită de a aplica o asemenea pedeapsă, deoarece reieșind din decizia Curții Constituționale nr. 85 din 09 iulie 2018, de inadmisibilitate a sesizării nr. 97g/2018 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din art. 64 alin. (3) Cod penal, aceste prevederi nu au un caracter absolut.

Deși în cererea de apel a procurorului a fost invocat dezacordul cu modalitatea de individualizare a pedepsei stabilite inculpatului de către prima instanță, analizând decizia supusă recursului, Colegiul penal lărgit conchide că instanța de apel nu a pătruns

pe deplin în esența argumentelor avansate de partea acuzării, motivând superficial soluția emisă.

Potrivit practicii judiciare, la aplicarea pedepsei inculpatului în privința căruia a fost admisă procedura simplificată de judecare pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, instanța urmează să ia în considerare atât prevederile alin. (8) art. 364¹ Cod de procedură penală, cât și prevederile speciale a Codului penal, care reglementează modalitatea individualizării pedepselor persoanelor condamnate.

În acest sens, cu referire la caz, Colegiul penal lărgit a stabilit că deși inculpatul a acceptat opțiunea judecării cauzei în procedură simplificată, urmând a beneficia de o reducere cu o pătrime a limitelor de pedeapsă cu amendă, totuși instanțele de fond nu au ținut cont de faptul, că potrivit art. 64 alin. (3) Cod penal, limita minimă a pedepsei sub formă de amendă nu putea fi mai mică decât limita generală de 500 unități convenționale de amendă.

La data 02 august 2020, ce reprezintă data comiterii faptei infracționale de către Bogoslavschi Dmitri, prevederile art. 64 alin. (3) Cod penal, avea următorul conținut: mărimea amenzii pentru persoanele fizice se stabilește în limitele de la 500 la 3000 unități convenționale, iar pentru infracțiunile săvârșite din interes material – până la 20000 unități convenționale, luându-se ca bază mărimea unității convenționale la momentul săvârșirii infracțiunii. Mărimea amenzii se stabilește în funcție de gravitatea infracțiunii săvârșite și de situația materială a celui vinovat și a familiei sale. Luând în considerare circumstanțele cauzei, instanța de judecată poate dispune achitarea amenzii în rate timp de până la 5 ani.

În aceste circumstanțe, Colegiul penal lărgit atestă că instanțele de fond au făcut concluzii pripite asupra temeiniciei de a reduce limita minimă a pedepsei cu amendă, sub limita minimă ce poate fi aplicată persoanelor fizice prevăzută de art. 64 alin. (3) Cod penal, făcând referire în acest sens la decizia nr. 85 din data de 09 iulie 2018 a Curții Constituționale de inadmisibilitate a sesizării privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 64 alin. (3) din Codul penal, fapt prin care au comis o eroare de drept, ce poate fi corectată doar la rejudecarea cauzei de către instanța de apel.

La acest aspect, Colegiul penal lărgit reține că, potrivit pct. 47 din hotărârea Curții Constituționale nr. 33 din 10.10.2013 „privind interpretarea articolului 140 din Constituție (Sesizarea nr. 45b/2013)”, doar hotărârea prin care se interpretează un text constituțional are putere de lege și este obligatorie, prin considerentele pe care se sprijină, pentru toate organele constituționale ale Republicii Moldova.

Decizia Curții Constituționale nr. 85 din data de 09 iulie 2018 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 64 alin. (3) din Codul penal, este una de inadmisibilitate și nu poate fi aplicată la speța în cauză, or, Curtea Constituțională nu s-a expus asupra excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 64 alin. (3) din Codul penal.

Tot aici, instanța de recurs ține să amintească că, în jurisprudența națională s-a format o practică constantă referitor la cerințele de care trebuie să țină cont instanțele judecătorești la individualizarea pedepselor penale, inclusiv referitor la neadmiterea depășirii limitelor minime prevăzute de lege la aplicarea pedepselor penale.

Or, în caz contrar, prin aplicarea unor pedepse reduse sub limita minimă prevăzută de legea penală, în privința unor fapte penale cu un grad sporit al pericolului social, obținându-se astfel pedepse echivalente sancțiunilor contravenționale, se poate aduce atingere însăși scopului educativ și coercitiv al pedepsei penale.

Din considerentele expuse, Colegiul penal lărgit conchide că, în prezenta speță și-a găsit confirmare temeiul pentru recurs invocat de către procuror și prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, ceea ce duce la casarea parțială a deciziei instanței de apel, în latura penală, în partea stabilirii pedepsei, cu dispunerea remiterii cauzei la rejudecare în această parte, în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, deoarece această eroare nu poate fi corectată de instanța de recurs.

Având la bază raționamentele expuse supra, Colegiul penal lărgit notează, că la rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, ce prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesuale penale asupra tuturor motivelor invocate în apel, și să argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica relevantă a CtEDO, și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E:

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău Țurcanu Svetlana, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 februarie 2021, în cauza penală în privința lui **Bogoslavschi Dmitri Xxxxx**, în partea stabilirii pedepsei, și dispune rejudecarea cauzei în această parte de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În rest, decizia contestată se menține.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată în partea în care a fost dispusă rejudecarea, în rest este irevocabilă.

Pronunțată integral la **16 decembrie 2021**.

Președinte:

Toma Nadejda

Judecători:

Guzun Ion

Catan Liliana

Diaconu Iurie

Boico Victor